

AS XOYAS DA VEIGA

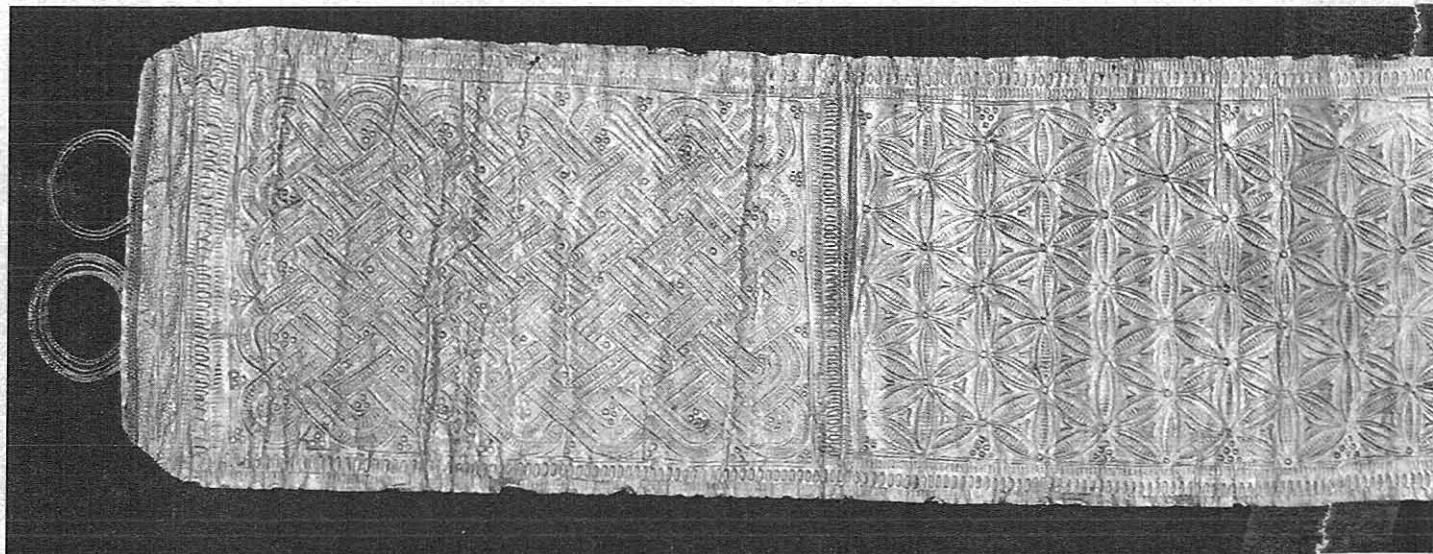
Úas xoyas nel camín

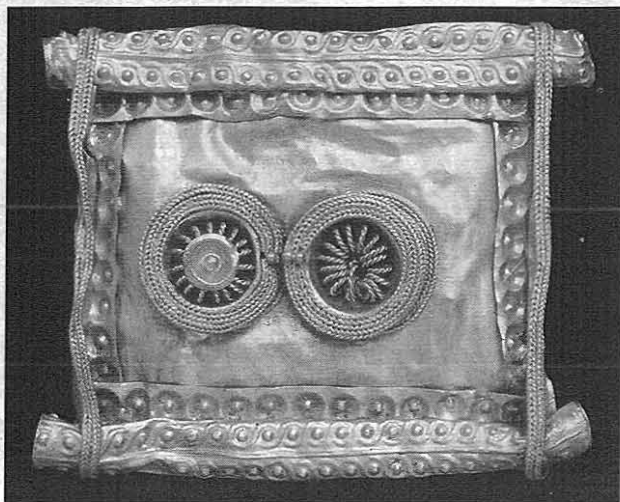
↓ Xaviel Vilareyo y Villamil

Pouca xente sabe qu'en Madrid hai un muséu que diz chamarse del Exército. Son ben poucos os que che poderían precisar pra únde cai este sito. Quizáis poda ser pol típico desinterés dos madrileños pola súa capital ou tamén pol excesivo peso alló das pinacotecas conde de sopesar muséu se trata. Y ello porque en Madrid pénsase que conde se fala de museos fábase d'amostrar cuadros ou, como muito, pedras. Nestos paraxes, ouguir falar de museos del lleite, del mel ou del queixo pode suar a chorra ou a un "museo del jamón" con sangría.

Hai tempo fun a Madrid pra visitar esos pequenos museos dos que naide nunca fala y entre ellos vin el muséu del Exército Español. Però eu nun fun alló pra mirar as tollapadas qu'amostran nél d'un xeito llerdo y zarabayón senón pr'admirar a arquitectura interior del qu'antias fora el Palacio Real del Buen Retiro y poder fello antias de que calquer arquitecto tollapo y rellambío deixe grabaos nel edificio os sous couces rinchantes a golpe de piqueta pra historia del tirallinismo moderno. A recente idea d'ampliar "El Prado" al edificio d'este muséu, mandando os trastes militares pra Toledo y volveryes ás salas a súa orixinal prestancia, colgando nellas os cuadros que Velázquez pintou adrede pra decorar esas mesmas paredes, é úa idea muito búa. Ademáis, esa ciudá española é un perfecto escenario pra poñer nel sou castellón un muséu militar en condicións pola propia dimensión histórica del Castello de Tole-

do. Y andando por este muséu del Exército preguntéi pol coche de Carrero Blanco, però nun taba en exposición. Prestáronme muito, tamén hai que dicillo, os coches fúnebres de Daoiz y Velarde —os da Praza del Fontán d'Uviéu— y os relicarios de Manuela Malasaña, qu'é úa muyer mui conocida en Madrid, sobre todo pola noite. Tamén pódense ver eiquí úas gafas del último de Filipinas, a cuitelleiría d'Abd-El-Crim, el tenderete d'outro rei mouro mui conócío nel sou reino y os cascos de nun sei quén, entre outras maravillas histriónico-artísticas. Vin abondas bandeiras monárquicas novas y cuase ningúa das del dictador, el que me parecéu un pouco inxusto según el testimonio da historia. Y, entre as coleccións de minisoldadíos de chombo, as balas pra pescozos de dinosaurio, el armamento, os fusiles, os maniquís cos llabios y ocos pintaos y outras zarapayadas varias, chégase á sala dos trofeos da Guerra Civil Española —qu'entre nosoutros chamaríase *a guerra del trentai-*

séis-. Nesta sala tropecéi con un fino souvenir: xunta úa restra de maquetías de guerra había botada pol tarrén úa máis que ben guapía pedrúa grande llabrada con xeito de pináculo gótico-florío procedente da Catedral d'Uviéu.

El peor d'esto nun é qu'úa xoya esculpida nel siglo XV s'atopara tirada na sala dos trofeos del 36 nun muséu militar como exemplo da destrucción fascista perpetrada contra a nosa capital, senón qu'esta peza llucía enriba úa tarxetía cotrosa qu'esplicaba nada máis y nada menos qu'el florón gótico éste fora donao polos heredeiros d'un zutano de nome Federico G. S. Al Federico éste eu diríayé que tía tranquilín nel celo ou unde súa pois a ós mortos xa nun se yes piden responsabilidades penales por roubos nel patrimonio artístico asturiano ou nel da humanidá. Però a os tan "arrogantes" heredeiros del zutano espetaría-yes que cóntas neuronas gastaron entoncias en pensar el qué feirían coa pedra del morto antias de decidir a donación a un muséu del exército, y qu'el zoquetismo salvaxe tía que tar penao pra que todos espabiláramos un pouco os cerebros. ¿Y qué dicir a os directores del muséu ou a os responsables da política cultural, agora que se pensa en redistribuir as pezas? Y ben, que salín al cabo d'este muséu del exér-

cito coa sensación d'acabar de visitar el muséu das cousas raras del circo Barnum, un muséu da cultura del absurdo.

El Muséu Arqueolóxico de Madrid atópase nel centro da ciudá, pero son máis ben poucas as visitas que ten; poucos turistas y vecíos lo conocen y ademais cuase ningúa das pezas é de Madrid, úa ciudá que por outro llao é de recente historia y arqueológicamente probe. Y andando por este muséu atopéi con úas pezas que me fenderon el alma. As xoyas d'ouro dos ástures y el que chaman diademas celtas da Veiga repousan tristemente núa escura vitrina vey y acantuada da pranta sótano d'este muséu arqueolóxico. Outra das diademas d'ouro da Veiga atópase nel muséu Lázaro Galdiano, tamén nesa ciudá. Érache ben triste observar os torques y diademas, os brazaletes, broches..., todas as xoyas asturianas saquiadas dos sous lugares, arrincadas y roubadas a os poblos que yes deron vida y sintido, oxetos espoliados das terras da súa cultura y pechadas nus tristes espositores acantuados núa escura sala, nun muséu del espolio y da tristeza. Un exemplo máis da cultura del esqueicemento, del furtivismo y da desculturación dos poblos. ¿Cómo saliron estas xoyas d'Asturias y con qué lexitimidá las llevaron? ¿Quén las llevóu y por qué? Pos eu creo qu'igual que ye pasóu á pedra da Catedral, por puro esvarío y deixadez: furtadas sin resposta.

Porque einda nun ouguimos a naide reconocer qu'as diademas celtas da Veiga tein que verse na Veiga, posto qu'estas xoyas simbolizan a propia cultura da terra y son a súa marca. Temos que ser conscientes de qu'hai que volver esas xoyas llegalmente prá Veiga, pral sou conceyo. Y os que las sacaron del sou natural escenario pra llevallas a Madrid ou al estranxeiro hai que recordallos como us delincuentes culturales y us espoliadores da nosa herencia colectiva como poble. Porque os que nun defenden a súa cultura son us incultos. Y acordéime tamén d'ese refrán da terra tan sabio él que diz que nel país dos coxos el cego corre máis y encima chega máis pr'arriba.